

vuurwerkfobie, wat kunnen we er aan doen?

De voorbije jaren is het probleem alleen maar erger aan het worden. Jaarlijks worden meer en meer honden overgevoelig voor dit fenomeen met een fobie als gevolg. Hierdoor gaan ze bovenmatig reageren op een prikkel die op zich voor hen geen rechtstreekse bedreiging hoeft te vormen. Vluchten, vernietigen, braken, diarree en soms zelfs agressie naar wie in de buurt is, ... we kunnen het allemaal zien eens het vuurwerk begint.

De beste behandeling is een goede preventie, maar helaas hebben we daar niet echt veel greep op, socialisatie is geen absolute bescherming tegen dit fenomeen. Maar het kan helpen en is zeker de moeite om te proberen. Ook een correcte reactie op het eerste voorval is belangrijk.

Eens de honden deze fobie ontwikkeld hebben, wordt behandelen zeer moeilijk. In theorie vormen desensitisatie en counterconditioning de enige afdoende behandeling, maar beiden vragen veel tijd en inzet. Zaak dus om snel aan te beginnen willen we klaar zijn tegen de volgende vuurwerk golf.

Wat kunnen we wel nog doen en wat doen we beter niet?

Beginnen we met NIET: acepromazine en geforceerde blootstelling door met de bange hond buiten te gaan staan en hem te dwingen het vuurwerk te ondergaan in de hoop dat hij er aan zal wennen (flooding). Acepromazine blokkeert op fysiek vlak de reactie, maar de hond blijft zich bewust van de prikkel en kan alleen maar "niet reageren". Het gevolg laat zich makkelijk raden: hij wordt er nog banger van. Idem bij de tweede methode. Daar is de reden dat het vuurwerk nooit zo lang zal duren dat de hond in een positieve of zelfs neutrale emotie komt bij deze prikkel. Hij blijft in paniek en leert niks, alleen dat zijn baasjes niet te betrouwen zijn en niet op zijn lichaamstaal reageren. Wat je ook zeker nooit mag doen is het angstgedrag van de hond bestraffen door kwaad te worden, dit voegt enkel angst toe.

Wat kunnen we wel? Voedingssupplementen, en dan vooral tryptofaan en alfa-casozepine hebben bij een aantal dieren een milde angstreducerende werking. Wanneer we tijdig met het gebruik ervan beginnen, kunnen ze een onderdeel uitmaken van de behandeling. Ze zijn onder verschillende formulaties te krijgen (vb. Tryptozol, Calmeeze, Zylkène, ...) of zitten verwerkt in RC Calm voeding. Soms wordt aangegeven dat het voldoende is slechts enkele dagen op voorhand te beginnen, maar zeker bij fobieën klopt dit volgens mij niet.

Er bestaan een (beperkt) aantal publicaties die aangeven dat DAP een duidelijke werking zou hebben bij geluidsfobieën. Ook al is bij een aantal honden een angstreductie merkbaar onder DAP, mijn ervaring leert dat gezien de intensiteit van de emotie, DAP onvoldoende is om de hond op een veilige manier over de prikkel heen te helpen. Opnieuw kunnen we wel aangeven dat DAP net als de voedingssupplementen een onderdeel van de behandeling kan zijn.

De laatste maanden is er veel vandoen over het gebruik van de Thundershirt of analoge shirts die angstreducerend zijn bij honden. In een publicatie van Nicolas Dodman wordt het shirt vergeleken met een placebo en van beiden beweren de eigenaars dat er werkzaamheid is. Dat is meteen ook mijn grootste kritiek op de onderzoeken met "aanvullende of alternatieve" behandelingen, nl. dat er geen echte objectieve en meetbare gegevens worden gebruikt om de werkzaamheid aan te tonen. Ook nu weer valt er niet veel meer te vertellen dan dat

individuele cases een aanduiding geven dat werkzaamheid mogelijk is en dat het kan gebruikt worden als onderdeel van een geheel.

Meest efficiënt op korte termijn is het aanleren van de hond om bij schrik naar **een veilige plaats** te gaan en daar te wachten tot het geluid verdwenen is. De meeste honden hebben een dergelijke plaats doorgaans al ergens gevonden, maar meestal gaan eigenaars de toegang tot die plaats blokkeren. Honden verkiezen heel vaak een badkamer (geen of kleine ramen), een slaapkamer (vaak rolluiken, comfort en heel veel geur van de eigenaars), een plaatsje onder een trap (geen ramen en donker)... Heeft de hond dit nog niet gedaan, of is het plaatsje echt onaanvaardbaar, dan proberen we er nog snel samen met de hond eentje te zoeken waar wij wel mee kunnen leven. Die plaats moet geluids- en trillingsarm zijn, liefst geen ramen hebben, en voor de hond gezellig en veilig te maken. Een DAP, een goed kussen, een speeltrui van de eigenaars, wat dingen om op te kauwen ...het helpt allemaal om het niveau van stress bij de hond niet te hoog te laten worden en hem doorheen het vuurwerk te halen.

Dergelijk plaatsje moet worden aangeleerd door de hond er heen te leiden, rustig bij hem te gaan zitten en telkens hij er naar toegaat aan te tonen dat we hem wel een geweldige hond vinden. Heeft hij zo'n plaatsje, dan kunnen we eventueel proberen om met een geluidscd de prikkel in een lage intensiteit te imiteren en hem het "schuilgedrag" echt aan te leren. Dit is gewoon gebruik maken van een natuurlijke schuilreflex van de hond. Was er blijksem, dan verdwenen de wolven in hun hol. Doorgaans is dit meer succesvol dan te proberen een gedrag te onderdrukken of te veranderen.

Doorgaans raad ik ook aan om de aangrenzende ruimte wat muziek te maken waardoor de intensiteit van de vuurwerkprikkel wat "opgelost" wordt in het algemene geluid. Let dan wel op dat de hond op voorhand al aan deze prikkel gewend is, want anders maakt het alles misschien nog erger.

Hoe moeten wij best reageren als wij zien dat de hond bang wordt? Negeren of belonen zijn beiden geen goede reacties. Best is het om aan de hond op een vrij neutrale manier te tonen dat je merkt dat hij bang is, dat je dat wel kan begrijpen, maar dat er een oplossing voor is, nl. het gaan schuilen op zijn veilig plaatsje. Leidt hem daar naar toe en blijf eventueel gewoon wat in de buurt tot je zeker bent dat de hond niet in paniek gaat. Bij honden die erg bang zijn, kan het helpen om op voorhand een benzodiazepine te geven, een alfa2agonist of een bètablokker, maar dat kan slechts na grondig onderzoek en op voorschrift door de dierenarts. Ben je niet thuis en voorzie je problemen, zorg dan zeker voor een goede dogsitter waar de hond een band mee heeft. Het is een investering, maar voorkomt vaak heel wat ellende nadien.

© Rudy De Meester
Specialist gedragsdiergeneeskunde